

Konuk Editörden / *Guest Editorial*

Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün Kuruluşunun 40. Yılı

Celebrating the 40th Anniversary of the Foundation of the Department of Information Management of Hacettepe University

Abstract

The papers in this special issue of Türk Kütüphaneciliği (the journal of Turkish Librarianship) review some of the scientific, technological and societal developments and their impact on the profession of librarianship and education for library and information science (LIS), in general, and on the curricula of the Department of Information Management of Hacettepe University, in particular, over the last 40 years.

Son 30 yılda meydana gelen bilimsel, teknolojik ve toplumsal gelişme ve değişimler çok az mesleği ve bilim dalını kütüphanecilik ve bilgibilim kadar etkilemiştir. 1980'lerde tek tek bilgisayarlardan 1990'larda "ağ, bilgisayardır" anlayışına, 2000'lerde ise bulut bilişime geçilmiştir. 1980'lerde bilgisayarlar kütüphanelerde kataloglama, ödünç verme vs. gibi tek tek işlemler için kullanılırken 1990'larda kütüphane katalogları Web'e aktarılmış, 2000'lerde ise içerik ve bilgi hizmetleri buluta taşınmaya başlamıştır. 1980'lerde hemen hemen tamamen fiziksel mekânlardan oluşan kütüphaneler, 1990'larda önce ağ üzerindeki sanal güzergâhlara dönüşmüş, 2000'lerde ise giderek tamamen dijitalleşerek ağ üzerindeki ortak içeriğin bir parçası haline gelmiştir. Çoğunlukla basılı bilgi kaynaklarından oluşan kütüphane dermeleri çok kısa bir süre içinde neredeyse tamamen elektronik ortamlara aktarılmış ve ağ aracılığıyla erişilebilir hale gelmiştir. 1980'lerde ve 1990'larda kullanıcılar bilgiyi arayıp bulurken 2000'lerde kişiselleştirilmiş bilgi, iletişim teknolojileri ve gezgin (mobil) teknolojiler aracılığıyla kullanıcıları bulmaya başlamıştır.

Kütüphaneler, arşivler ve müzeler gibi bellek kurumlarını derinden etkileyen bu hızlı gelişmeler kuşkusuz kütüphanecilik ve bilgibilim eğitimi de etkilemiştir. Daha dinamik bir ortamda bilgi yönetme sorunuyla karşı karşıya kalan ve daha farklı bilgi ve beceriler edinmesi gereken geleceğin bilgi profesyonellerini yetiştirmek için ilgili bölümlerin ders programlarının zaman zaman gözden geçirilmesi gerekmektedir.

Ülkemizde üniversite düzeyinde kütüphanecilik eğitimi yaklaşık 60 yıl önce verilmeye başlanmıştır. Halen aktif olarak kütüphanecilik ve bilgi-belge yönetimi eğitimi veren beş bölüm bulunmaktadır. Bu bölümlerden birisi olan ve 2011-2012 öğrenim yılında kuruluşunun 40. yılını kutlayan Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü 1972 yılında *Kütüphanecilik ve Dokümantasyon Enstitüsü* adıyla Dr. İlhan Kum tarafından kurulmuş ve 16 öğrenci ile bilim uzmanlığı düzeyinde öğretime başlamıştır. Kuruluş çalışmalarında Thomas Minder ve Dr. Benjamin Whitten'in yanı sıra o zamanki Enstitü kadrosunu oluşturan Nilüfer Tuncer ve Phyllis L. Erdoğan'ın büyük katkıları vardır. Daha sonra *Kütüphanecilik Bölümü* adını alan Bölümde lisans programı 1974-1975 eğitim-öğretim yılında başlamıştır. Kuruluşundan bugüne Bölümün adı gibi yapısı ve programları da çeşitli değişikliklere uğramıştır. 1993-1994 eğitim-öğretim yılından itibaren anabilim dallarına ayrılan Bölüm 2002-2003 öğretim yılından başlayarak tekrar bir çatı altında toplanmış ve *Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü* adını almıştır. Bugün 40. yılını kutladığımız Bölümün gelişmesinde kuruluşundan bu yana pek çok kişinin emeği geçmiş ve katkısı olmuştur. Başta kurucumuz Prof. Dr. İlhan Kum olmak üzere tüm emeği geçenleri saygı ve şükranla anıyoruz.

Lisans, yüksek lisans ve doktora düzeyinde eğitim veren Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünden 40 yılda yaklaşık 1700 öğrenci lisans derecesi, 160 öğrenci lisansüstü derece alarak mezun olmuşlardır. Bölümde bugün 12'si doktoralı olmak üzere toplam 19 öğretim elemanı, 312 lisans, 37 yüksek lisans ve 20 doktora öğrencisi bulunmaktadır. Bir yıllık İngilizce hazırlık eğitiminin zorunlu olduğu Bölümde derslerin üçte biri İngilizce yapılmaktadır. Bölümün İktisat Bölümü ile çift ana dal diploma, Bilgisayar Mühendisliği Bölümü ile yan dal sertifika programları bulunmaktadır. Yirminin üzerinde Erasmus anlaşması bulunan Bölümde öğrencilere yurt dışında eğitim olanakları da sağlanmakta, çeşitli projeler yürütülmekte ve toplantılar düzenlenmektedir.

Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün kuruluşunun 40. yılı nedeniyle yayımlanan *Türk Kütüphaneciliği* dergisinin bu özel sayısının amacı hem kütüphanecilik ve bilgibilim eğitiminde meydana gelen gelişmeleri

gözden geçirmek hem de Bölümün kuruluşundan bu yana gerçekleştirilen program yenileme çalışmalarını ve gerçekleştirilen etkinlikleri incelemektir. Bu sayıda yedi makale yer almaktadır. İlk makalede Tonta dünyada ve Türkiye’de kütüphanecilik ve bilginin eğitimi alanındaki gelişmeleri ve program değişikliklerini incelemektedir. Daha sonraki iki makalede Bölümün kuruluşundan bu yana gerçekleştirilen program değişiklikleri ele alınmaktadır. Çakın, program değişikliklerinin nedenlerini onar yıllık dönemler halinde genel hatlarıyla ele alırken, Tonta, 2009-2011 yılında gerçekleştirilen son lisans programı değişikliğini ayrıntısıyla irdelemektedir. Baydur ise bilginin organizasyonu kapsamında verilen derslerin genel bir değerlendirmesini yapmaktadır. Uçak, Kurbanoglu, Şencan ve Doğan’ın çalışmasında Bölüm lisans öğrencilerinin bilgisayar, yabancı dil, araştırma gibi çeşitli becerileri ve bilgi kullanım özellikleri incelenmekte ve bu incelemenin sonuçları sunulmaktadır. Al ve Doğan’ın çalışmasında Bölümde tamamlanan lisansüstü tezler ve söz konusu tezlerin kaynakçalarındaki atıflar incelenmektedir. Yılmaz, Külcü, Ünal ve Çakmak’ın çalışmasında ise Bölümün ortak olarak yer aldığı *AccessIT* başlıklı Avrupa Birliği dijitalleştirme projesi ve bu proje kapsamında verilen uzaktan eğitim programının bir değerlendirmesi yapılmaktadır.

Bize Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümünün kuruluşunun 40. yılında özel sayı çıkarma olanağı sunan Türk Kütüphaneciler Derneği’ne ve *Türk Kütüphaneciliği* dergisi editörü Dr. M. Tayfun Gülle’ye teşekkür ederiz.

Yaşar Tonta ve Serap Kurbanoglu
Konuk Eş Editörler
12 Temmuz 2012